Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33124

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i (YBKÖ), yeme bozukluklar?yla ili?kili olas? olumsuz sonuçlara dair ya?anan korku düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne uyarlanm?? halinin psikolojik ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda kullan?labilecek güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, özellikle bireylerin kendi sonuçlar?na, sosyal sonuçlara ve sosyal ortamlarda yeme eylemine dair duyduklar? korkular? de?erlendirmek üzere üç faktörlü bir yap? sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler

Yeme bozuklu?u, Korku, Psikometrik, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Faktör analizi.

Yazarlar

Süleyman Kahraman, A. Kerimler.

Amaç

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin yeme bozukluklar?n?n potansiyel sonuçlar?na yönelik alg?lad?klar? ve deneyimledikleri korku düzeylerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? inceleyerek, kültürel ba?lamda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda yeme bozuklu?u semptomlar? ile ili?kili kayg? ve korku boyutlar?n? derinlemesine analiz etmeye olanak tan?r. Elde edilen veriler, tedavi planlar?n?n ki?iselle?tirilmesinde ve koruyucu ruh sa?l??? çal??malar?n?n geli?tirilmesinde önemli bir rol oynamaktad?r.

Yap?

Ölçek, yeme bozukluklar?yla ili?kili korku yap?s?n?n çok boyutlu oldu?unu varsayar. Ölçülen temel yap?, bireyin yeme davran??lar?na ba?l? olarak ortaya ç?kabilecek olumsuz sonuçlara dair geli?tirdi?i bili?sel ve duygusal tepkileri kapsar. Bu korku yap?s?, üç ana faktör alt?nda toplanm??t?r: Bireysel Sonuçlar Korkusu, Sosyal Sonuçlar Korkusu ve Sosyal Yeme Korkusu.

Bu üç faktör, yeme bozuklu?u olan bireylerin ya?ad??? kayg?lar?n hem ki?isel hem de ki?ileraras? ba?lamlar?n? yans?tmaktad?r. Ölçek, bu korkular?n yo?unlu?unu ölçerek, yeme bozuklu?u

ARABPSYCHOLOGY.COM

patolojisinin anla??lmas?na katk?da bulunur.

Geçerlik

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyon çal??mas?nda yap?sal geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlar?na göre, ölçek toplam varyans?n önemli bir bölümünü aç?klayan üç faktörlü bir yap? sergilemi?tir (% 71,543).

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uyum indeksleri, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen üç faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdi?ini kan?tlam??t?r. Bu bulgular, YBKÖ'nün yeme bozukluklar?na ili?kin korku yap?s?n? Türk kültüründe de geçerli bir biçimde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar? (Cronbach Alfa), ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir. Toplam ölçek için iç tutarl?l?k katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur (.943).

Birinci alt ölçek (Bireysel Sonuçlar Korkusu) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.916**
?kinci alt ölçek (Sosyal Sonuçlar Korkusu) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.932**
Üçüncü alt ölçek (Sosyal Yeme Korkusu) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.882**

Alt ölçeklerin her birinin ayr? ayr? yüksek iç tutarl?l?k de?erlerine sahip olmas?, ölçe?in faktörlerinin ölçtükleri yap?y? tutarl? bir ?ekilde yans?tt???n? ortaya koymaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, yeme bozukluklar?na ili?kin korkular? üç temel boyutta incelemektedir:

Birinci Faktör: Bireysel Sonuçlar Korkusu. Bu faktör 8 maddeden olu?maktad?r ve toplam varyans?n % 52,895'ini aç?klamaktad?r. Maddelerin faktör yükleri .400 ile .778 aras?nda de?i?mektedir. Bu faktör, bireyin kendi bedeni, sa?l??? veya psikolojik durumu üzerindeki olumsuz etkilerle ilgili korkular?n? temsil eder.

?kinci Faktör: Sosyal Sonuçlar Korkusu. Bu faktör 7 maddeden olu?maktad?r ve toplam varyans?n % 11,75'ini aç?klamaktad?r. Maddelerin faktör yükleri .541 ile .804 aras?nda de?i?mektedir. Bu faktör, sosyal kabul, ele?tiri veya yarg?lanma gibi ki?ileraras? sonuçlara dair duyulan kayg?lar? içerir.

Üçüncü Faktör: Sosyal Yeme Korkusu. Bu faktör 2 maddeden olu?maktad?r ve toplam varyans?n % 6,898'ini aç?klamaktad?r. Maddelerin faktör yükleri .855 ile .863 aras?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

de?i?mektedir. Bu faktör, ba?kalar?n?n yan?nda yemek yeme eyleminin kendisinden kaynaklanan özel korkular? ölçmektedir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, bu üç faktörlü yap?n?n model uyum indeksleri aç?s?ndan kabul edilebilir düzeyde oldu?unu teyit etmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Ölçek Çe?idi: Uyarlama

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Kullan?labilen Dil: Türkçe (Uyarlama çal??mas?).

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? örneklemine dayanarak).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üstü.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve/veya genel popülasyon üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçek Metodolojisi: 17 maddelik bir Likert ölçe?i türüdür. Derecelendirme 7 puanl?d?r:

1 (Kesinlikle kat?lm?yorum/ Hiç)
7 (Kesinlikle kat?l?yorum/ Tamam?yla)

Anahtar Kelimeler

Psikolojik test, Bireysel sonuçlar korkusu, Sosyal sonuçlar korkusu, Sosyal yeme korkusu, YBKÖ, Beykent Üniversitesi.

Yazarlar ve ?leti?im Bilgileri

Sorumlu Yazar: Süleyman Kahraman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: suleymankahraman@outlook.com

Yaz??ma Adresi: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi makalesinde belirtilen kurum adresi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: ?zinler için Sorumlu Yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Referanslar

Kahraman, S., & Kerimler, A., (2021). Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korku Ölçe?inin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(2), 40-53. DOI: 10.18221/bujss.956702

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: yeme-bozukluguna-iliskin-korkular-olcegi-toad.pdf

Ölçe?in orijinal DOCX dosyas? burada mevcuttur: yeme-bozukluguna-iliskin-korkular-olcegi-toad.docx

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek, toplam 17 maddeden olu?maktad?r ve üç alt faktöre ayr?lm??t?r:

Birinci Faktör (Bireysel Sonuçlar Korkusu): Sekiz maddeden (1, 2, 10, 12, 13, 14, 15, 16. maddeler) olu?maktad?r.

?kinci Faktör (Sosyal Sonuçlar Korkusu): Yedi maddeden olu?maktad?r (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. maddeler).

Üçüncü Faktör (Sosyal Yeme Korkusu): ?ki maddeden (11 ve 17. maddeler) olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM